

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskapet		04.05.2017
Kommunestyret		18.05.2017

3. tertial 2016 - Økonomisk resultatansvar**Fakta i saka:**

Kommunen har vedteke at einingane har økonomisk resultatansvar. Dette vil i prinsippet seie at eininga får behalde eit mindreforbruk og må stå ansvarleg for eit meirforbruk. For å kunne slå fast eit slikt mindre-/meirforbruk, må ein fyrst vurdere om budsjett-ramma for kvar eining er korrekt. I hovudsak er driftsrammene justert i 1. og 2. tertial, men det vil som regel også vere enkeltsaker i tillegg til dette. Det er fyrst når rekneskapet for eit år er avlagt at ein har den endelege oversikten over kostnader og inntekter, og kan vurdere om føresetnadene i driftsrammene var rett. Dette er bakgrunnen for å kalle denne saka "3.tertial".

I gjeldande økonomireglement står det på kva grunnlag ein skal vurdere resultatet jf. "3.5 Resultatansvar":

- *Er det tiltak eller tenesteområde som eininga har fått tilført medel til, og som ikkje er utført (heilt eller delvis), blir ressursen trekt inn (heilt eller delvis).*
- *Er nivået på kostnader endra etter budsjettet er endra siste gong, kan dette kompensert for, eller at midlar vert trekt inn.*
- *Ikkje budsjetterte inntekter skal vurderast spesielt, med omsyn til om eininga skal behalde desse eller ei. Er det kome inntekter utover budsjett, som ikkje samtidig har medført tilsvarende utgift skal summen heilt eller delvis trekkast inn.*
- *Inntektssvikt skal vurderast om det er aktuelt å kompensere, jf. pkt. over.*
- *Er det kome nye oppgåver/tiltak som eininga er pålagt å utføre, utan at det er tilført ressursar bør dette kompensert.*
- *I kor stor grad eininga kan påverke resultatet på dei ansvarsområda som har avvik, er eit viktig moment i vurderinga.*
- *Moment som skal takast omsyn skal vere vesentlege.*

Storleiken på eininga sitt fond og generell økonomisk situasjon kan påverke dei vurderingane ein gjer i høve til momenta over.

Denne saka tek berre for seg rammene i dei einingane som har økonomisk resultatansvar og tek ikkje høgde for resultatet for heile kommunerekneskapen. Dette blir handsama i andre saker.

Rekneskapen for 2016 er gjort opp med eit mindreforbruk på kr 4.434.000,-. Av dei 6 einingane som har resultatansvar, hadde 5 mindreforbruk og 1 meirforbruk, jf. rekneskapen opp mot budsjett. Nettosum av resultatet i dei 6 einingane var eit mindreforbruk på kr 3.042.000. Det er stor variasjon mellom einingane, frå kultur med meirforbruk på kr 85.000 til eining for helse og habilitering med eit mindreforbruk på kr 1.278.000. Eining for kultur hadde i 2016 ikkje noko einingsfond og det er av den grunn ikkje inntektsført noko frå fond på denne eininga, jf. reglar kring meirforbruk i økonomireglementet.

(Rammeområda Plankontoret, Felles, Ymse prosjekt, Sjølvkost-VA, NAV og Næring har ikkje økonomisk resultatansvar).

Mindreforbruk etter at ramma er korrigert vert normalt tilrådd avsett til eininga sitt fond. Meirforbruk vert normalt tilrådd som reduksjon av ramme i inneverande år. Det blir då opp til eininga å finne inndeckning for dette. Auke av inntekter skal vurderast særskilt dersom dette er aktuelt som inndeckning av meirforbruk, jf. reglar kring dette i økonomireglementet. Reduksjon i drift som gjer til at handlingsprogrammet ikkje kan oppfyllest må handsamast politisk.

Vurdering:

Fakta i saka summerer opp hovudprinsippa i kva ein legg i "økonomisk resultatansvar". I 3.tertial-saka for 2013 og 2014 blei hovudregelen ikkje følgt, på bakgrunn av den spesielle økonomiske situasjonen som oppstod ved utviding av verkeområde for eigedomsskatten. I 3. tertialsaka for 2015 blei prinsippa frå økonomireglementet kring resultatansvaret praktisert att.

Under fylgjer ei vurdering av kvar eining. Det er viktig å få fram at her finnast det ofte ikkje eit fasitsvar og det blir eit visst innslag av subjektive vurderingar. Det er og slik at oppbygging av internkontoplanen kan innverke på vurderingane. I einingar der denne er svært detaljert oppbygd, kan lettare fokus komme på eit detaljnivå, medan store avvik innafor store ansvarsområde kan bli oversett.

Eit bærande prinsipp er at tidspunktet for når ein blir kjend med ei endring av føresetnadene i budsjettet, ikkje skal virke inn på resultatet. Dersom ein hadde kjend til ei endring i inntekter eller utgifter når budsjettet blei utarbeida og då anten hadde auka eller redusert ramma til ei eining på denne bakgrunn, bør ein gjere same endring av ramme om ein blir kjend med endringa i løpet av året, eller som nå, når året er omme.

Disponering av inntekter utover budsjett skal innrapporterast ved tertialrapport. Det bør derfor gjerast same vurdering ved slutten av året, dersom oppfylginga gjennom året av inntekter ikkje har vore tilstrekkeleg, eller det har vore store endringar siste månadene av året.

Det vert rapportert gjennom året at det er funne inndeckning for nye behov/kostnader, ved bruk av meirinntekter. Det kan då diskutast om resultatvurderinga skal fristillast frå dette, eller om slike omdisponeringar har etablert ein ny ramme-føresetnad. Rådmannen legg til grunn det siste.

Pensjonsutgifter er eit komplisert område å budsjettere. Kva nivå desse kostnadene får har ein først full oversikt på etter at året er slutt. Under kvar eining går det fram avviket mellom endeleg utgift og budsjett-føresetnadane, utan at dette blir kommentert nærare under kvar eining. På bakgrunn av at avvik i høve til budsjettføresetnadene på pensjon i liten grad kan styrast av budsjettansvarleg på rammeområda, vert det tilrådd at desse avvika vert teke omsyn til i berekning av økonomisk resultat for einingane med resultatansvar.

Eining for skule:

Mindreforbruk på kr 797.000. Meirinntekter på kr 120.000. (Einingsfond på kr 179.000).
Av meirinntektene utgjør kr 62.000 inntekter SFO. Kr 29.000 gjeld brukarbetaling SFO og kr 61.000 gjeld refusjon gjesteelevar.

På SFO er utgiftsbiletet omlag som budsjett, men inntektene er over budsjett. Det vert då lagt til grunn at auken i inntekter ikkje har kome på bakgrunn av auka ressursinnsats, og at ein då kan seie at inntektene har vore underbudsjettet. Det vert derfor tilrådd at desse vert trekt inn.

I høve til inntekter på refusjon for gjesteelevar legg ein til grunn at dette har ein tilsvarande direkte utgift, då det berre er direkte utgifter knyt til eleven som er grunnlag for krava her. Dette vert derfor ikkje tilrådd trekt inn.

Av opplæringsmiddel eininga blei tilførd er kr 96.000 unytta ved utgangen av året. Dette skuldast ei mistyding ved tildeling i høve til kalenderår/skuleår. Eininga er tilførd opplæringsmiddel for 2017 att, og det vert derfor tilrådd å trekke inn dei unytta ressursane til opplæring.

Av andre driftspostar skuldast store delar mindreforbruket ei forseinking av utgifter. Dette gjer til at utgiftene kjem i 2017, og det vert ikkje tilrådd å trekke inn noko av mindreforbruket her.

I 2. tertial blei ledige lønsmidlar på kr 581.000 trekt ut frå eininga. Rekneskapen pr. 31.12. synte at det var eit mindreforbruk på løn kr 207.000. (Av dette utgjorde kr 118.000 pensjon, som vert handsama særskilt). Ein kan seie at anslaget på ledige lønsmidlar gjort i 2. tertial var forsiktig. Med andre ord at uttrekket i 2. tertial var for lite. Samtidig skuldast og mindreforbruket forsiktig bruk av vikar og ulike kostnadseffektive mellombelse løysningar. Litt skjønsmessig tilrår ein å trekke inn halvparten av mindreforbruket på løn (etter fråtrekk av pensjonskostnader).

Mindreforbruk jf. rekneskapen:	+kr 797.000
Meirinntekter SFO	-kr 62.000
Unytta opplæringsmedel	- kr 96.000
Mindrekostnader løn generelt (50%)	- kr 45.000
Mindrekostnader pensjon	- kr 118.000
Økonomisk resultat 2016 (mindreforbruk)	+kr 476.000

Eining for barnehage:

Mindreforbruk på kr 116.000. Meirinntekter på kr 20.000. (Einingsfond på kr 262.000).
Meirinntekter er knyt til mindre avvik på opphaldsbetaling og salsinntekter.

Jf. rekneskapskommentarar i årsmeldinga er mindreforbruket knyt til diverse driftspostar. Dette er forklart med m.a. at innkjøp er gjort så seint på året at utgifta kjem i 2017. Ein kan ikkje sjå at eininga har ikkje redusert kvalitet/omfang av tenestene for å oppnå denne innsparing og ein vurderer det då slik at det ikkje vert korrigert for desse momenta. Dette med unnatak på opplæringsmedel. Eininga blei tilførd kr 57.000 av opplæringspotten. På denne posten er det eit mindreforbruk på kr 24.000. Dette vert tilrådd trekt inn.

Mindreforbruk jf. rekneskapen:	+kr 116.000
Mindrekostnad opplæring	- kr 24.000
Mindrekostnad pensjon	- kr 20.000
Økonomisk resultat 2016 (mindreforbruk)	+kr 72.000

Eining for kultur:

Meirforbruk på kr 85.000. Meirinntekter på kr 92.000. (Einingsfond på 0).

Av meirinntektene utgjør kr 61.000 knytt til inntekter/refusjon flyktningkapittelet.

Meirforbruket på eininga kan i all hovudsak knytast til flyktningarbeidet, som har eit meirforbruk på kr 99.000. På andre område innan eininga er det berre mindre avvik. Flyktningarbeidet må ennå kunne seiast å vere under etablering, og slik sett vere noko uføreseieleg å budsjettere. Det ville og vere lite ønskjeleg å dekke inn eit meirforbruk på flyktningarbeidet på kulturarbeidet i kommunen. Det vert derfor tilrådd å ikkje gjere flyktningarbeidet ein del av resultatansvaret for eininga i 2016.

Meirforbruk jf. rekneskapen:	-kr 85.000
Meirkostnad flyktningansvar haldast utanfor resultatansvar	+kr 99.000
Mindrekostnad pensjon	-kr 5.000
Økonomisk resultat 2016 (mindreforbruk)	+kr 9.000

Eining for helse og habilitering:

Mindreforbruk på kr 1.277.000. Mindreinntekter på kr 948.000. (Einingsfond på kr 186.000).

Mindreinntektene er knytt til refusjon ressurskrevjande brukarar, på kr 1.022.000, på bakgrunn av lågare refusjonsgrunnlag (mindre lønsutgifter).

Det største enkeltmomentet i mindreforbruket til eininga er barevern med eit mindreforbruk kr 642.000. Endringar i kostnader her har budsjettansvarleg i kommunen lite innverknad på. Det vert derfor tilrådd at barnevern ikkje inngår i resultatansvaret for eining i 2016.

Det er på ulike avdelingar i eininga rapportert om mindreforbruk slik: Kåsa kr 213.000, legekontor kr 151.000 og psykiatri kr 194.000. Det er få enkeltmoment som forklarar mindreforbruka på desse avdelingane. Ein kan trekke fram mindrekostnad på gjestepasientordninga på kr 50.000. Men elles er det spreidd ut på mange ulike postar. Isolert sett vil slike avvik vere ein del av det ordinære resultatansvaret, kanskje med unntak av endring i kostnad på gjestepasient. Men på bakgrunn noko høgt totaltal og i tillegg om dette mindreforbruket hadde vore "avdekt" gjennom året, ville truleg det vore vurdert å trekke inn heilt/delvis. Det vert av den grunn tilrådd å trekke inn 50% av mindreforbruket på desse 3 avdelingane (med frådrag for mindreforbruk på pensjon).

Mindreforbruk jf. rekneskapen:	+kr 1.277.000
Mindrekostnad barnevern	- kr 642.000
Mindrekostnad Kåsa/lege/psykiatri (50%)	- kr 262.000
Mindrekostnad pensjon	- kr 34.000
Økonomisk resultat 2016 (mindreforbruk)	+kr 339.000

Eining for omsorg:

Mindreforbruk på kr 344.000. Meirinntekter på kr 729.000. (Einingsfond på 0).

Meirinntektene er knytt til eigenbetaling/oppholdsbetaling med kr 697.000.

Storparten av meirinntektene er knytt til etterberekning av oppholdsbetaling. Større endringar av føresetnadene på inntektssida er ikkje naturleg skal inngå i resultatansvaret. Storleiken på tala indikerer og at det ikkje er tilrådeleg å legge dette inn i resultatansvaret.

Mindreforbruk jf. rekneskapen:	+kr 344.000
Meirinntekter opphaldsbetaling:	- kr 697.000
Mindrekostnad pensjon	-kr 36.000
Økonomisk resultat 2016 (meirforbruk)	-kr 389.000

I 2. tertial blei eininga tilførd 0,5 mill. Dette var ikkje årsaka av nye behov/endra økonomiske føresetnader, men eit anslag på kor mykje ramma til eininga måtte aukast for å ikkje ende opp med eit meirforbruk. Endring av ramme på denne bakgrunn kan seiast å ikkje vere fullt ut i samsvar med økonomisk resultatansvar og det vert vurdert at dersom ei slik endring av ramme ville gjere til at eininga fekk eit mindreforbruk, ville det ikkje bli tilrådd at ei slikt evt. mindreforbruk blei tilførd einingsfond. Men på bakgrunn av at eininga vert vurdert til å ha eit meirforbruk, er dette momentet ikkje naudsynt å vurdere. (Det vert vurdert som uaktuelt å trekke ut denne tilførsel av middel gjort i 2. tertial, nå i samband med 3. tertial).

Eining for teknisk:

Mindreforbruk på kr 592.000. Meirinntekter på kr 932.000 (Einingsfond på kr 11.000). Av meirinntektene er kr 840.000 knytt til forsikringsoppgjer på kommunale bustader, og dette vert ikkje tilrådd til å vere relevant for vurdering kring resultatansvaret, då dette har tilsvarande (ubudsjetterte) utgifter knytt til seg. I tillegg har eininga kr 76.000 i ubudsjetterte inntekter i høve til friområde, som relaterer seg til inntekter for oppdrag/utgifter eininga har tatt på seg for private. Dette er og i stor grad "0-spill", i betydning av balanse mellom utgifter/inntekter, og vert av den grunn tilrådd å ikkje inngå i resultatansvaret.

Straum, forsikring og kommunale avgifter er utgifter som teknisk eining ikkje har full styring på, i betydning av at det er, i hovudsak, moment utafor eininga sin kontroll som styrer nivå på desse utgiftene. I samband med 3. tertial for 2015 blei ramme for straum, forsikring, og kommunale avgifter berekna til kr 2.808.000. Berekening av ramme for 2016 for desse postane er slik:

Ramme 2015:	kr 2.808.000
Straum/Forsikr.-Tambaga – heilår:	+kr 27.000
2,5% prisauke:	+kr 70.000
Korrigerer av ramme 2. tertial:	- kr 185.000
Ramme 2016:	kr 2.720.000
Forbruk 2016:	kr 2.863.000
Berekna meirforbruk 2016:	kr 143.000

Det blei gjort vedtak re-asfaltering av ulike kommunale vegar. Av den delen som skulle finansierast av driftsmedel blei ikkje alt arbeidet utført i haust, pga. sno/kulde. Attståande arbeid utgjør ei sum på ca. 0,6 mill. Dette arbeidet vil bli gjennomført våren 2017. Det vert tilrådd at denne summen ikkje vert trekt inn, då det berre er tale om ei forseinking årsaka av temperatur/vær. Alternativt kunne ein trekke inn summen, også løyve den att i 1. tertial 2017. Men dette kunne forseinke utføringa av arbeidet og vert ikkje tilrådd.

Radonreduserande tiltak på kr 100.000 blei gjennomført på eit tidspunkt som gjorde at dette blei ein utgift i 2017-rekneskapen. Ein legg til grunn at det og i 2017 skal gjennomførast nye radonreduserande tiltak og at "mindreforbruket" i 2016 på denne posten "blir liggjande" i eininga for å taka høgde for den meirutgifta forseinkinga av utført arbeid i 2016 vil gje i 2017.

Av løyvinga til oppussing/ombygging i 2 etg. i kommunehuset, som skal dekkast over drift står det att pr. 31.12. omlag kr 100.000. Dette skuldast dels at noko arbeid står att (bytte dørar), som er stipulert til kr 50.000. Med andre ord blir prosjektet avslutta kr 50.000 under løyvud ramme. Det vert av den grunn tilrådd å trekke inn attståande del av løyvinga.

Lovpålagt opplæring av brannmannskap blei kr 120.000 dyrare enn kva som var lagt til grunn i budsjettet. Kommunen har ei forplikting på seg til at brannmannskapa får den naudsynte kompetansen. Eininga må derfor utnytte dei høve som finst til å finne praktiske løysningar på å få gjennomført denne opplæringa, litt uavhengig av gjeldande budsjettamme. Det vert derfor tilrådd å taka omsyn til denne ekstrautgifta når økonomisk resultat for eininga skal bereknast.

Eininga hadde sommaren 2016 flyktningar tilsett som sommarhjelp. Ordninga med ungdom i sommarjobb er avslutta og eininga har ikkje lenger budsjettmiddel til dette. Dette var å sjå som

eit ledd i integreringsarbeidet for flyktningar og var eit oppdrag utført for flyktningtenesta. Det vert derfor tilrådd at eininga får tilførd kostnad knyt til tiltaket, kr 50.000.

I 2016 måtte det kjøpast inn ein ny tørketrommel på omsorgssenteret og kjøla på Mila braut saman. Dette hadde ein kostnad på kr 50.000 til saman. Dette er i "grenseland" til det ein kalle normal drift og dermed dekkast innafor gitte rammer. Dersom det skulle synas vanskelig å dekke dette innafor gitte rammer, burde det vore teke opp på ei tidlegare tidspunkt (i tertialkontrollar). Det vert derfor tilrådd å ikkje ta omsyn til dette momentet nå i samband med 3. tertial.

Mindreforbruk jf. rekneskapen:	+kr 592.000
Meirkostnad straum/forsikring/komm.avg.	+kr 143.000
Mindrekostnad oppussing/ombygging 2. etg. kommunehus	-kr 50.000
Meirkostnad opplæring brannmannskap	+kr 120.000
Meirkostnad sommarjobb flyktning	+kr 50.000
Mindrekostnad pensjon	-kr 9.000

Økonomisk resultat 2016 (mindreforbruk) +kr 846.000
(av dette mindreforbruket skal 0,6 mill. nyttast til å fullføre vedtatt asfaltarbeid, dekke radon-reduserande tiltak frå 2016 på 0,1 mill. og fullføre ombygging kommunehus, kr 50.000).

Oppsummert:

Eining for skule – Mindreforbruk:	kr 476.000
Eining for barnehage – Mindreforbruk:	kr 72.000
Eining for kultur – Mindreforbruk:	kr 9.000
Eining for helse og habilitering – Mindreforbruk:	kr 339.000
Eining for omsorg – Meirforbruk:	-kr 389.000
Eining for teknisk – Mindreforbruk:	kr 846.000

Dersom ein legg til grunn vurderingane som er gjort i saksutgreiinga over og fylgjer gjeldande prinsipp i økonomireglementet vil det samla bli avsett kr 1.742.000 til einingsfond. Ramme for einingane (omsorg) vert redusert med kr 389.000. Det vert derfor nytta kr 1.353.000 av mindreforbruket i rekneskapen for 2016 for å finansiere avsetninga til einingsfond.

Eining for omsorg har over tid hatt problem med å halde budsjettramma og det kan derfor stillast spørsmål ved om det er realistisk å redusere ramma for denne eininga med kr 389.000. For tida er det sett i gang eit arbeid for å få samsvar mellom aktiviteten i eininga og budsjettramme til eininga. Dette arbeidet er godt i gang, men det kan ta noko tid før ein har fått tilpassa bemanning til budsjettrammer. Men sjølv om dette arbeidet vil kunne ta noko tid, legg rådmannen til grunn at også eining for omsorg skal omfattast av dei ordinære prinsippa som er lagt kring økonomisk resultatansvar. Dersom denne reduksjon av ramma gjer at gjeldande handlingsprogram vanskeleg let seg gjennomføre, får dette blir eit tema i tertialkontrollane i 2017.

Rådmannen si tilråding:

Vurdering av økonomisk resultatansvar for 2016 gir:

Eining for skule:	Mindreforbruk på kr 476.000	Fond: (25650807)
Eining for barnehage:	Mindreforbruk på kr 72.000	(25650811)
Eining for kultur:	Mindreforbruk på kr 9.000	(25650806)
Eining for helse og habilitering:	Mindreforbruk på kr 339.000	(25650809)
Eining for omsorg:	Meirforbruk på -kr 389.000	
Eining for teknisk:	Mindreforbruk på kr 846.000	(25650810)

Budsjettramme 2017 for eining for omsorg vert redusert med kr 389.000
For einingar med mindreforbruk vart mindreforbruket avsett til nemnde einingsfond.

Budsjettskjema 1A vert endra slik:

Til ubundne avsetningar:	+ kr 1.742.000
Bruk av ubundne avsetningar:	- kr 1.353.000
Til fordeling drift:	- kr 389.000

Budsjettskjema 1 B vert endra slik:

Eining for omsorg:	- kr 389.000
--------------------	--------------